

Futbal je najrozšírenejší šport na svete. Futbal je vášeň, ktorú zdieľajú milióny ľudí, bez rozdielu veku, náboženstva či etnického pôvodu. Z futbalu sa stal ozajstný interkulturálny šport - ale aj napriek tomu, futbal stále kazí problém rasizmu!

Rasizmus vo futbale má rôzne podoby, či sú to rasistické pokriky a urážky voči africkému hráčovi, diskriminácie hráčov na základe etnickej príslušnosti alebo rozširovanie rasistickej a neonacistickej propagandy na niektorých štadiónoch.

FUTBAL BEZ RASIZMU

UNITED TEMATICKY LIST 4

Prejavy a incidenty

Prejavov rasizmu vo futbale je viacero, niektoré je možno spoznať ľahšie ako iné. Medzi výraznejšie incidenty patria:

Fyzické násilie voči hráčom s iným etnickým pôvodom

- V srbskom klube Borac Cakac hráč Boracu, Zimbabwčan Mike Tamvanier, nebol len cieľom rasistických urážok od vlastných neonacistických fanúšikov, ale v Apríli 2006 bol nimi v blízkosti štadióna aj fyzicky napadnutý.

Rasistické, antisemitské, alebo islamofóbne pokriky alebo urážky voči konkrétnemu hráčovi alebo mužstvu

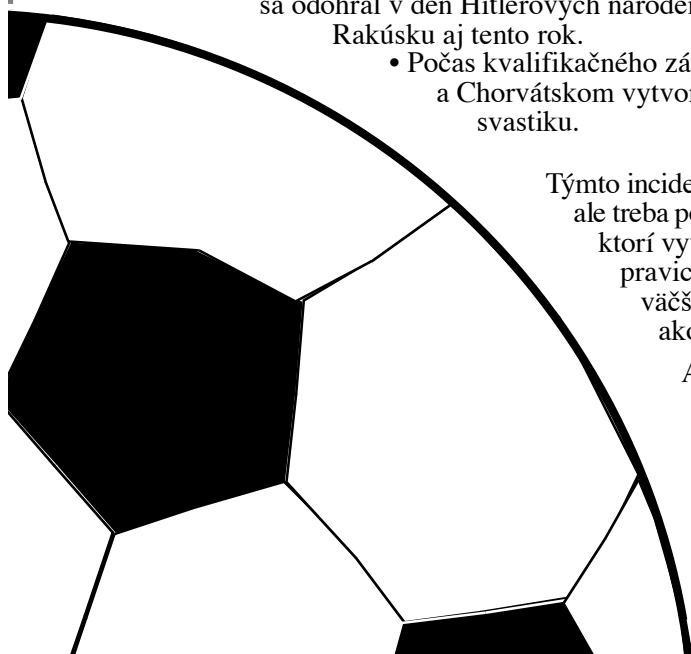
- 12. marca 2008 na zápase Pohára UEFA medzi Zenitom Petrohrad a Olympique Marseille traja hráči čiernej pleti z mužstva Marseille boli počas zápasu cieľmi rasistických urážok. Časť fanúšikov Zenitu po nich hodila banán a vydávala tzv. „opíchie zvuky“.

Zobrazovanie fašistických, rasistických alebo neonacistických vlajok, symbolov a propagandy niektorými fanúšikmi

- Na Slovensku 20. apríla 2007 počas ligového zápasu medzi FC Senec a Slovanom Bratislava hostujúci fanúšikovia Slovana na tribúne rozprestrelí obrázok pripomínajúci tvár Adolfa Hitlera spolu s nápisom: „Alles Gutte Adi“ (Všetko najlepšie, Adi), kde písmeno „S“ bolo nahradené Sig runou. Tento incident sa odohral v deň Hitlerových narodenín. Podobné incidenty sa opakovali v Dánsku a Rakúsku aj tento rok.
 - Počas kvalifikačného zápasu na Majstrovstvá Európy 2008 medzi Talianskom a Chorvátskom vytvorili chorvátski fanúšikovia vo svojom sektore ľudskú svastiku.

Týmto incidentom sa dostalo veľa pozornosti od verejnosti a od médií, ale treba podotknúť, že väčšinou sú dielom malej skupiny fanúšikov, ktorí využívajú futbalové zápasy, aby prezentovali svoje krajne pravicové alebo neonacistické názory. Tieto incidenty však väčšinou sú podporované tichým súhlasom zvyšku fanúšikov ako aj väčšinovej populácie.

Ale nie sú to len fanúšikovia, ktorí sa prezentujú kýmto spôsobom. Niekedy sú to futbalové osobnosti alebo aj tréneri. Napríklad v Maďarsku bývalý tréner národného mužstva Kálmán Mészöly povedal: „Sotva zišli zo stromov.“, keď sa vyjadroval o Afrických hráčoch hrajúcich v Maďarsku. Takéto prípady len dokazujú, že sú rôzne, niekedy skryté prejavy ako diskriminácia menších a imigrantov pri hraní futbalu alebo, aby sa stali súčasťou futbalového života.

Fanúšikovia proti Rasizmu

Fanúšikovská kultúra je veľmi dôležitou súčasťou každého športu a špeciálne futbalu. Byť fanúšik znamená mať vášeň pre svoj klub, svojich hráčov a pre futbal ako taký. I keď nie je jednoduché kategorizovať fanúšikov, môžeme ich rozdeliť do troch rozdielnych typov fanúšikov a fanúšikovských skupín.

Hooligans • Hooligans hnutie sa sformovalo v šesťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia v Anglicku a bolo úzko spojené s prvou vlnou skinheads. Hooligans (chuligáni) boli tvrdé jadro fanúšikov, známych pre svojej násilné činy a bitky s inými hooligans. Hnutie hooligans sa postupne rozšírilo do celej Európy. Aj keď väčšina hooligans skupín má pravidlo, že vynechávajú politiku zo svojich bitiek, od osemdesiatych rokov bolo hlavne vo východnej Európe mnoho hooligans zverbovaných z prívržencov krajnej pravice.

Ultras • Európy a aj do iných končín sveta. Ultras sú najvášnivejší fanúšikovia svojho klubu. Byť Ultra znamená byť niečo viac ako obyčajný fanúšik. Ultras cestujú na za svojím klubom na zápasy, spievajú a podporujú svoj klub počas celého zápasu, pripravujú choreografie ako aj pyrotechnické predstavenia. Ultras skupiny sú srdcom fanúšikov klubu.

Mnohí hooligans sú aktívnymi fanúšikmi svojho klubu, ale niektorí z nich využívajú futbalové zápasy na rozpútanie násilností. Na druhej strane, Ultras sa niekedy zapájajú do násilností, konfliktov s políciou či výtržností, ale ich hlavným cieľom a myšlienkou je podporovať svoj klub.

Fanúšikovia • Toto sú ľudia, ktorí podporujú a povzbudzujú svoj klub. I keď nie sú takí vášniví a zapálení pre svoj klub ako Ultras, majú silnú spojitosť so svojím klubom a sú dôležitou súčasťou fanúšikovského života na štadióne.

Problém rasizmu a fašizmu ako vo futbale, tak vo všeobecnosti, sa dotkol aj fanúšikov. Rôzne skupiny fanúšikov sú aktívne v boji proti rasizmu. Ultras skupiny ako Ultras Sankt Pauli (FC St. Pauli, Nemecko), Biris Norte (FC Sevilla, Španielsko), Commando Ultras (Olympique Marseille, Francúzsko), Rangers Pisa (Pisa Calcio, Taliansko)

a mnoho ďalších, majú jasny anti-rasistický a antifašistický postoj, ktorý jasne vyjadrujú a podporujú ako na štadióne, tak aj mimo neho, či už cez choreografie či iné akcie, zapájaním sa do anti-rasistických turnajov alebo podporovaním imigrantov.

Fanúšikovia a fanúšikovská kultúra sú dôležitou súčasťou futbalu a je najlepšie, keď sa sami postaví voči rasizmu vo futbale a snažia sa ho eliminovať na svojich tribúnach. Títo fanúšikovia slúžia ako inšpirácia pre iných fanúšikov po celom svete. Preto je dôležité vytvoriť iniciatívu podporovanú a vedenú zdola, začínajúcu spoluprácou medzi Ultras skupinami a fanúšikmi.

FARE – Futbal proti Rasizmu v Európe

FARE – Futbal proti rasizmu v Európe (Football Against Racism in Europe) je celoeurópska sieť mimovládnych organizácií, ktorá bojuje proti diskriminácii vo futbale. FARE bolo založené v roku 1997 ako iniciatíva fanúšikov a po 11 rokoch práce pozostáva z tridsiatich siedmich národných partnerov, pracujúcich vo všetkých sférach futbalu, s fanúšikmi, hráčmi, miestnymi komunitami, ako aj s klubmi a futbalovými zväzmi, ktoré pracujú proti diskriminácii vo futbale. Sieť FARE zastrešuje rôzne projekty ako:

„Vykopnime Rasizmus zo Štadiónov“ v Poľsku

To je slogan kampane poľskej asociácie „Nigdy Wiecej“ (Nikdy Viacej), ktorá je partnerom FARE a aj siete UNITED, zameraná na podporu anti-rasizmu a na boj proti rasizmu na poľských štadiónoch. Jednou aktivitou tejto kampane je monitorovať a bojovať proti neonacizmu na poľských štadiónoch, spolupracovať s poľským futbalovým zväzom, zvýšiť povedomie o tejto problematike a vytlačiť neonacistov z poľských futbalových štadiónov. Dobrým príkladom ich efektívneho prístupu je akcia na ligovom zápase medzi Legiou Varšava a Widzewom Lodz, kde hráči nastúpili na trávnik v tričkách so sloganom a logom kampane, a tak podporili boj proti rasizmu v poľskom futbale. Každý hráč následne podpísal svoje tričká, ktoré

boli neskôr vydražené a výťažok išiel na finančnú podporu aktivít Nigdy Wiecej.

Druhou časťou ich anti-rasistického programu je pracovať s rôznymi fanklubmi a organizáciami a tak propagovať futbal ako hru pre všetkých. Nigdy Wiecej taktiež pracuje na hudobnom festivale Przystanek Woodstock, kde organizuje anti-rasistický futbalový turnaj, ako aj rôzne workshopy a diskusie.

Spolu s projektom v Poľsku vo východnej Európe bežia aj dva ďalšie projekty. Jeden z nich na Slovensku - Futbal nás spája (futbal.rasizmus.sk), ktorý je primárne zameraný na vylúčenie rómskej komunity a používa futbal ako nástroj na zblížovanie rómskych a nerómskych komunít a na boj proti stereotypom. Druhý beží na Balkáne – FARE Alpe Adria Balkans Project, ktorý je zameraný na otázku silnej xenofóbie a nacionalizmu, prácou s mládeňeckými tímami a futbalovými klubmi.

FARE Action Week

FARE Action Week je kampaň zameraná na podporu a zjednotenie Európskej futbalovej komunity, ktorá je zahrnutá do boja proti rasizmu vo futbale. Hlavnou myšlienkou je podporovať malé grass roots projekty, zamerané na miestne problémy. V roku 2007 sa do kampane zapojilo viac ako 190 skupín z celej Európy. Aktivity sú zamerané na futbal: fanúšikovské choreografie proti rasizmu, priateľský zápas alebo futbalový turnaj so zapojením miestnych menšinových alebo imigrantských komunít, futbalová udalosť s diskusiou na miestnej škole, v komunitnom centre, možnosť je veľa. Každý fanklub, mimovládna organizácia, alebo hocikto, kto má nápad a chuť bojovať proti rasizmu či už vo futbale, alebo cez futbal, môže podať prihlášku so svojím projektom. Sieť FARE sa snaží finančne podporiť čo najviac projektov a taktiež zadarmo poskytuje informačné a kampaňové materiály.

Najpoužívanejšie symboly, s ktorými sa môžeš stretnúť na vlajkách alebo šáloch:

Svastika: oficiálny symbol Nemeckého národného socializmu a NSDAP (1933 - 1945)

Keltský kríž: najpopulárnejšie logo krajnej pravice v Európe a symbol White Power hnutia. Niekedy sa používa namiesto písmena „O“

Totenkopf: bývalý symbol tankovej divízie SS, dnes symbol neonacistickej organizácie „Combat 18“

Sig runa: najčastejšie používaná v páre ako symbol SS, niekedy nahrádza písmeno „S“

Odal runa: bývalý symbol Hitlerovej mládeže, dnes rozšírený symbol medzi neonacistami

Symbol prvej SS divízie: „Leibstandarte SS Adolf Hitler“, špecifický tvar štítu, je často používaný neonacistami

Rímske Fasces: symbolizujú fašistický režim a Národnú fašistickú stranu založenú Mussolinim (1922 - 1945)

18: symbolizujú prvé a ôsme písmeno abecedy - „AH“ - Adolf Hitler

88: symbolizujú ôsme písmeno abecedy - „H“ - nacistický pozdrav „Heil Hitler“

14: kryptogram odkazujúci na 14 slov amerického neonacistu Davida Lanea: „Musíme zabezpečiť existenciu našich ľudí a budúcnosť pre biele deti“ (“We must secure the existence of our people and a future for white children”)

Mondiali Antirazzisti

Mondiali Antirazzisti alebo Anti-rasistické majstrovstvá sveta je veľký päťdňový futbalový turnaj, ktorý sa každoročne koná v oblasti Emilia Romagna, neďaleko Bologne v Taliansku. Je otvorený všetkým fanklubom, anti-rasistickým organizáciám, organizáciám imigrantov, mládežníckym organizáciám a každému, kto si rád vychutná fair-play futbal. Turnaj je nesúťažný, keďže jeho myšlienkou je ľudí zblížovať a nie vytvárať rivalitu.

Ale Mondiali nie je len futbalový turnaj. Je to veľký anti-rasistický festival s rôznymi aktivitami ako: diskusie, workshopy, premietania filmov, koncerty a mnoho ďalších.

Minulý rok sa na Mondiali zúčastnilo viac ako 4000 ľudí a viac ako 200 futbalových družstiev (mužských, ženských a zmiešaných), z viac ako 20-tich európskych a neeurópskych krajín, ktorí vytvorili živú a farebnú komunitu. Mondiali je výborným miestom pre každého, kto má rád futbal a chce si ho užívať v atmosfére, ktorá nie je brzdená rasizmom a diskrimináciou.

Rasizmus na tvojom štadióne?

Čo možno robiť, ak sa na tvojom štadióne vyskytne rasistický incident?

Najlepším činom je na tento incident poukázať, ohlásiť ho klubovým štruktúram a informovať o ňom iných ľudí a aj médiá. Aj keď možno v tvojej krajine sa tomuto problému neprikladá veľký význam, najlepšie je informovať o danom incidente verejnosť, poukázať na to, čo sa skutočne deje, a tak otvoriť o tomto probléme diskusiu.

Väčšina futbalových fanúšikov takéto správanie nepodporuje a veľkú väčšinu rasistických incidentov majú na svedomí malé skupiny ľudí. Väčšina fanúšikov vie o týchto incidentoch len málo, ak vôbec nič, alebo tieto incidenty len ticho ignoruje, a tak dáva takému správaniu súhlas. Preto je najlepšie zapojiť čo najviac ľudí a upútať na problém pozornosť klubu a aj ostatných fanúšikov. Ale neprestaň iba pri tom. Skús pokračovať v tom, čo si začal, napríklad: založ fanklub, ktorý bude vzorom pre ostatných, podporuj diskusiu na túto tému zapojením ďalších ľudí alebo buď kreatívny a vymýšľaj nové prístupy a nápady.

Pár nápadov, čo môžeš urobiť:

- Ak si členom fanklubu alebo ultras skupiny, skús poukázať aj na tento problém a zapojiť svoju skupinu do anti-rasistických aktivít.
- Informuj ostatných o incidente, najlepšie cez (lokálne) médiá alebo cez časopis fanklubu či bulletin.
- Na ďalšom fanúšikovskom stretnutí skús otvoriť debatu na tému rasizmus na tvojom štadióne alebo všeobecne vo futbale a skús zapojiť aj ďalších fanúšikov. Možno by sa tvoj fanklub mohol zúčastniť na jednom z anti-rasistických futbalových turnajoch ako: Mondiali Antirazzisti alebo St. Pauli Antira.
- Propaguj svoju prácu! Zorganizuj malý futbalový zápas medzi fanúškami tvojho klubu a miestnou menštinovou komunitou.
- Pozvi členov menšín do tvojho fanklubu, aby sa stali súčasťou futbalového života na tvojom štadióne.
- Je mnoho spôsobov, tak buď kreatívny a zapoj čo najviac ľudí.

Rasistické incidenty na štadiónoch, sú väčšinou dielom malej skupiny ľudí, ktorí nerátajú s odporom. Najlepšie je im ukázať, že sú fanúšikovia a ľudia, ktorí takéto veci nebudú na svojom štadióne tolerovať. Tak nebuď ticho, nech je tá počť!

Futbal je naozaj krásna hra, šport, ktorý môže hrať a vychutnávať si každý, a každý by mal mať právo si tento šport užívať bez toho, aby bol zastrašovaný rasistami alebo diskriminovaný pri jeho hraní. Rasizmus ničí futbal všetkým – hráčom, ale i fanúšikom, preto hrajme futbal a bavme sa ním, slobodne, bez strachu a zastrašovania.

Užitočné stránky

- **FARE** > www.farenet.org
- **Mondiali Antirazzisti** > www.mondialiantirazzisti.org
- **Ukáž Rasizmu červenú Kartu** (Show Racism the Red Card) > www.TheRedCard.org
- **St. Pauli anti-rasistický Turnaj** > > www.antira-stpauli.org
- **Vykopni Rasizmus z Futbalu** (Kick Racism Out of Football) > www.kickitout.org
- **Koordináčne Centrum Fan-Projektov Nemecko** > www.kos-fanprojekte.de
- **Futbal Spája - Rasizmu Rozdeľuje** (Football Unites - Racism Divides) > www.furd.org
- **Fair Play. Rôzne Farby. Jedna Hra** > www.fairplay.or.at

Tento tematický list bol vytvorený v rámci projektu 'Občianska spoločnosť proti pravicovému extrémizmu - Vývoj nových stratégií celoživotného vzdelávania pre MVO', projekt je podporovaný z programu Grundtvig Európskej komisie a je realizovaný sieťou:

- ARI Immigrant Association Rieti, Itálie - www.ariweb.it
- DUHA - sdružení dětí a mládeže, Česko - www.duha.cz
- Kulturbüro Sachsen, Německo - www.kulturbuero-sachsen.de
- Ludia proti rasizmu, Slovensko - www.rasizmus.sk
- Movement Against Intolerance, Španělsko - www.movimientocontralaintolerancia.com
- MTP Oradea, Romania - www.mtporadea.ro
- Sdružení Nigdy więcej, Polsko - www.nigdywiecej.org
- Norwegian People's Aid, Norsko - www.antirasisme.org
- Univerzita Benátky, Master on Immigration Programme, Itálie - www.unive.it/masterim

INICIATIVA UNITED PROTI PRAVICOVÉMU EXTRÉMIZMU

Informácie o projekte "Občianska spoločnosť proti pravicovému extrémizmu"

Projekt bol vypracovaný po mnohých rokoch skúsenostiach siete UNITED v kampaniach proti diskriminácií a na základe hlbkej analýzy súčasných trendov európskej občianskej spoločnosti aktívnej v boji proti extrémizmu, rasizmu a diskriminácií. Je skúsenosťou, že aj cez množstvo a kvalitu práce odvedenej organizáciami aktívnymi v tejto oblasti, majú mnohé MVO slabé znalosti o demokratických inštitúciách a procesoch. I tak, existujú efektívne metódy boja s diskrimináciou na miestnej a regionálnej úrovni pomocou inováčných a neformálnych stratégií výučby. Taktiež existujú spôsoby, ako nelepšia praxi dodať celoeurópsky rozmer. Účelom projektu je vytvoriť priestor pre antirasistickú osvetu, robiť ju kvalifikovane a prístupne po celé Európe. Ciele sú: vyvinúť nové metódy na zlepšenie práce miestnych buniek a MVO aktívnych na tomto poli výchovy proti rasizmu a vyškolit' ich, ako vodcov antirasistickú výchovy po celé Európe. Cieľovou skupinou projektu sú aktivisti z NNO. Projekt má nakoniec poslúžiť cieľovým skupinám týchto MVO, hlavne sociálne znevýhodneným s menším prístupom ku vzdelávaniu. Hlavnými činnosťami projektu je identifikácia, výber a šírenie dobrých príkladov na poli antirasizmu, konferencie, workshopy a kampane, ktoré majú priniesť výstupy: publikácie, príručky, infoletáky, webstránky a materiály pre kampane.

Čo je UNITED?

UNITED for Intercultural Action je Európska sieť proti nacionalizmu, rasizmu, fašizmu a na podporu migrantov a utečencov. Jej prostredníctvom spolupracuje na bázi dobrovoľníctva viac ako 560 organizácií širokého spektra, zo všetkých štátov Európy. Spolupráca je stavaná na spoločných akciách a vzájomnom rešpekte. UNITED je a zostane nezávislou od všetkých politických strán, organizáciách a štátoch, ale hľadá aktívnu spoluprácu s inými antirasistickými iniciatívami v Európe. Pomocou siete UNITED sa organizácie stretávajú, pripravujú spoločné akcie a zdieľajú informácie. Celoeurópske akčné týždne, kampane atď. sa plánujú a preberajú na konferenciách UNITED. Organizácie spolupracujú na špecifických projektoch a na špecifických problémoch. Informácie prichádzajú od viac než 2000 organizácií a zásielky idú cca 2200 skupinám po celej v Európe. Ak sa chcete zapojiť, preberte myšlienky a ciele UNITED vo svojej organizácii. Dajte nám vedieť, ak sa k nám chcete pridať, alebo od nás dostávať informácie. Pripíšte nás do svojho rozosielaču mailov!

Kto sú Ľudia Proti Rasizmu?

Združenie Ľudia proti rasizmu prostredníctvom širokého spektra aktivít sa snaží o vytvorenie tolerantnej spoločnosti.

Našou činnosťou je aj:

- poskytovanie informácií, o téme rasizmu, diskriminácií, pravicového extrémizmu, tolerance, akceptácie a ľudských práv
- organizovanie verejných umeleckých, kultúrnych, vzdelávacích, osvetových a športových podujatí, kampaní a koncertov
- poskytovanie právneho poradenstva obetiam rasovo motivovaných útokov a útokov neonacizmu
- monitorovanie diskriminácie a rasizmu
- riešenie diskriminácie, rasizmu, neonacizmu a iných prejavov intolerancie vo futbale a prostredníctvom futbalu
- monitoringu rasistických a neonacistických prejavov na internete a ich postihovanie
- práce s mládežou v oblasti rasizmu, pravicového extrémizmu, tolerance formou dobrovoľníctva

Čo je DUHA?

Duha je občianske združenie, ktoré již od roku 1989 nabíza na princípech zážitkovej pedagogiky deťom a mladým ľuďom pestrou paletu aktivít. Jejím poslaním je všestranný a harmonický rozvoj osobnosti. Toto poslanie naplňuje viac než 4 000 členů v devadesáti základních členských působících ve všech krajích České republiky.

Duha je velice úspěšná i v projektech pro děti a mládež z dětských domovů, v programech pro neorganizované děti a mládež, v podpoře participace dětí a mládeže, rozvíjení dobrovolné služby a ve zprostředkování workcampů pro mladé lidi. Má významné postavení v českých i mezinárodních organizacích. Přínos Duhy pro život dětí a mladých lidí vysoko hodnotí i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, když pro roky 2004 až 2006 a opět pro roky 2007 až 2010 udělilo Duze titul „Organizace uznaná MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží“.

Integrace dětí odlišných věkových a sociálních skupin bez ohledu na zdravotní handicap je pro dužiny přirozená; připravují programy pro děti z dětských domovů, romské děti, děti z oblastí s vysokou nezaměstnaností či s nízkou dopravní obslužností. Některé dužiny provozují nízkoprahové kluby či kluby s kulturním a sportovním programem.

Duha znamená nejen pestrost barev, ale i názorů a ideálů, které existují vedle sebe, vzájemně se tolerují a respektují. To je vyjádřeno hlavní ideou Duhy: přátelství rozrůzněných. To znamená i výchovu proti rasizmu, fašizmu, antisemitizmu a xenofobii.

Proto Duha podporuje i síť UNITED for Intercultural Action.

Ľudia Proti Rasizmu

PO Box 33 • SK-820 04 Bratislava 24 • Slovakia
421-2-16356 • 421-2-52962613 • info@rasizmus.sk • www.rasizmus.sk

Duha - sdružení dětí a mládeže pro volný čas a přírodu

Senovážné nám. 24 • 116 47 Praha 1 • Czechia
telefon: 234 621 374, 375 (i fax), 471 • duha@duha.cz • www.duha.cz

UNITED for Intercultural Action

Postbus 413 • NL-1000 AK Amsterdam • Netherlands
phone +31-20-6834778 • fax +31-20-6834582
info@unitedagainstracism.org • www.unitedagainstracism.org

Informácie tu obsiahnuté, vždy nereflektujú stanoviská a názory našich sponzorov. Sponzori nie sú zodpovední za ich možné použitie.

Tato publikácia je súčasťou projektu "Občianska spoločnosť proti pravicovému extrémizmu", čiastočne financovaným a umožneným vďaka podpore programu Grundtvig Európskej Únie.

